

A „KELET” előfizetési díja:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre 16 fr.

Félévre 8 „

Negyedévre 4 „

Egy hóra helyben 1 fr 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet” minnennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Az ÉRTÉKESBŐ CÍKKEK DÍJAZATNAK.

Kéziratok nem adatkak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak.

Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr.

Bélyegdíj minden hírt és után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Orpelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasensteint et Volger (Vallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau **Budapesten** Haasensteint és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberge A. V. hirdetések felvételi irod. Budapestben Szervitator 5. sz.

Nyititéri cikkek

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Kolozsvár, december 3.

(?) Azok között a terhek között, melyeket az állam, az együttélés lehetővé tételé kedvéért az egyszer ró, a legteresebb, de egyszermind ma még a legnélkülözhetetlen, a veradó, mely nem csak igen tekintélyes közgazdasági munkaerőt von el a családok köréből, hanem egyszermind, esetleg legalább, a fölött rendelkezik, a mi alapföltétele minden emberi fejlődés, munka lehetőségének: az élet fölött.

Addig, míg a „mivelt” Európa államalakulási convulsióiban szenvedett s a népek akarata helyett korlátlanul egyesek, vagy kevesek akarata érvényesült: az állami élet legfőbb czélja és foladata a hadviselés vala s az idők, részint a jogilag elkülönített rendek, részint a hadfolytatás kitüntetett és dícsereendő volta könnyebbé tette az államok részére a hadállítást. A jogokkal nem bírók és az önként vállalkozók soraiból könnyen kiltelt azoknak száma, kikkel a „gyöngy élet” folytatást toborozták.

De mióta az emberi haladás, a haladásnak gunyára, a hadfolytatás eszközeit, elméletét és gyakorlatát annyira tökélyesítette, mint a „mivelt XIX. évszáz második felében, már az általános hadkötelezettség vált szükségessé s vált volna még akkor is, ha az államok fejlődési rendjén általános érvényre nem vált volna is a politikai jogok tekintetében való egyenlőség, ha a rendek el nem simittatának vala is és, ha a közgazdasági fokozottabb feladatok nem tették volna is mulhatalanná, hogy a közelsimerés szerinti betegség: a háboru, minél rövidebb tartamra szorítottassék s így a miatta fálbeszakadt méltó emberi munkálkodás melőbb ismét folytatható legyen.

De a jogokban való egyenlő részesülés átvétel nyomon járó általános és egyenlő kötelezettség — a hadviselés tekintetében is! — csak életet, s az is marad mindaddig, míg az állam-orvostan ki nem találja annak módját, hogy minden újszülött alkalmas legyen a katonaszkodás terheinek elhordozására is — a mi, előreláthatólag, legfőlebb, ha a legmesszibb jövődő idején elkövetkezhetik. Addig, ki van ugyan mondva az állam törvényében az általános hadkötelezettség elve, a nyében az általános hadkötelezettség elve, a nélkül azonban, hogy a jogegyenlőség követelményeinek megfelelően, érvényesíthető is volna.

Pedig, nyilvánvaló, hogy a tényleges állapotok kényszerében rejli e valóság igazságtalanságot foglalt magában azok irányában, a kik a természetből alkalmasakká formáltatának a katonai szolgálatra, mert ők, a mellett, hogy életükből tizenkét évet, s talán magát a létet is, áldozzák az államnak, továbbá nem kevesebbet terhet hordoznak mint azok, kik, természetü mióltuknál fogva, az örvendetes kijelentést hallhatják a katonarvos ajkáról: „untauglich!“

Csak méltányos, csak igazságos, tehát, az állam az a törekvése, hogy e nyilván aránytalan elosztását az állami terheknek lehetőleg igyekszik kiegyenlíteni s oly kötelezettséggel pótolja a katonai szolgálatra be nem válók megszabadulását, mely, bár némileg, egyenlősítse azok terheinek hordozását, kik egyszermind katonai szolgálatra is alkalmasak.

Az e tekintetben benyújtott s a katonai szolgálatól mentesek megadóztatását célzó törvény-javaslat nem sokára az országgyűlés tárgyalása alá kerül s mi örömmel üdvözljük az igazság és méltányosság ez intencióját, melynek kiviteli módzataihoz férhet, a szakértők részéről, de melynek elvi alapját csak helyesítheti mindenki, a ki az egyenlő jogoknak megfelelőleg egyenlő kötelezések teljesítését követeli az állam minden polgárától, kivétel nélkül.

Sámi Lászlónak áldást, Don Purdonnak és Geának békéséget!

(Viszonzásul Sámi L. válaszára.)

Egy jogász és egy philosophus.

(Folytatás.)

Sámi szerint: „a házasság ügyében, mint még igen sok más kérdésben, az állam feladata, hogy az egyéni jogot biztosítsa és sanctionálja; az egyéni jog pedig a házasság felekre nézve, hogy magának mindenik ura lehessen“. „Az államnak nem lehet más joga, csak az, a mi az egyének van.“ „Ez tovább: „ha valaki megérti velem, hogy két, vagy tizenötmillió egyesült egyén jogából új jog származik, és hogy ez az új jog az enyémet megsértheti, akkor meghajlok és töröm, ha az állam jogaimban és lelkiismeretemben sérti.“

Kijelentjük, hogy mi nem vagyunk az állam omnipotenciájának hívei. Sőt azokkal sem vagyunk egy véleményben, a kik az államot — polgáraival szemben — önczélnek tekintik. És mégis erős meggyőződésünk, hogy az államnak igenis van más és sokkal szélesebb terjedelmű joga, mint az, a mi az egyének van. Tizenöt millió egyén egyesüléséből új jog támad, és ez az új jog az „enyémet“ korlátozhatja, el is veheti, és ezt mi nem nevezük jogsértésnek.

A magyarokat egyszerű. Hiszen, mint Laplace mondja: „az ember legkisebb mindig a leg

egyszerűbb eszmére jó“ . . . Csak gondolkozni kell.

Az ember a természet örök törvényeinél fogva társas életre van utalva. E társas együttlét biztosításának eszköze a jog és állam.

A társas együttlét előnyeit nem szükséges magyaráznunk. Ez előnyök azonban csak áldozatok árán biztosíthatók.

Hogy rövidebben szöjünk, idézetet használunk mi is. És pedig szintén Montesquieuból.

„Lemondván az emberek természeti függetlenségükről, hogy politikai törvények alatt éljenek, lemondtak természetes vagyonközösségükről is, hogy polgári törvények alatt éljenek. Az előbbi törvények szabadságot, az utóbbiak tulajdönt adának.“

Az egyének, ha többre becsüli az államot Robinson szigeténél, a maga függetlenségéből és szabadságából, javaiból és jogaiból annyit kell az állam rendelkezése alá bocsátai, a mennyi szükséges arra, hogy a közegész fenntartásuk és létesíthesse mindazt, a mi végett egyesülnek.

Az életjog a társas emberjogok egyik legfőbbike. Elsőrendű személy-jog. És az állam megrendeli, hogy teljesítsük honvédelmi köteleztségünket; elvezényel egyik tisztje Magláj fölő, és anélkül, hogy az önvédelemre (ez is egy általános emberjog) egyetlen kardcsapást tehetnénk, ki lesz oltva minden jogainak alapföltétele: az élet.

Az állam egy vasutat épített. Vonalába esik gyermek-éveinknek mulató tanyája. (Nem a mienk, de tegyük fel, hogy a mienk lehetne.) Ragaszkodnánk hozzá mindenek felett; nem adnók el nagy kinséért. . . . A mérnök végig tekint rajta, oda tartozik; egy pár száz forintot kiutal érte és oda az ősi tanya!

Hát az adó? Hát az iskola-kötelezettség? Hát a gyámság, gondnokság elvállalásának kötelezése? Hát az esküdti minőség? És annyi más?

És midőn az állam törvényhozása ilyenekképpen a közegész érdekében és javára az „egyen“ függetlenségét korlátozja, javait igénybe veszi: jogával él; a mit mi — ismétljük — nem nevezünk jogsértésnek. És az ily intézkedések még mindig igen távol esnek a lelkiismeret sértésétől.

De „sért“ ám bennünket, hogy Sámi László annyira eltérte állítja az egyént jogai-val, egyéni szabadságával, melytől mi is sokat várunk és követünk, melynek teljes kifejldését gátol minden akadályt lehetőleg és fokként magunk is el kívánunk hárittatni — a mint, hogy a cultura lankásan fölfele tartó útja épen ennek fokozatos sikerültét tanúsítja: de melytől elengedhetetlen föltekintést követeljük meg, hogy soha se feledje, mit köszön a társaságnak s így mivel tartozik neki?

vetek egyházunk állandóságában, de azt hiszem, hogy rá nézve a veszőlő egyedül forrása az állammal viszonyaiban rejlik, viszony, mely őt a képviselőház ellenőrzése alá veti, mely szükségképen nem oly gyűlekezet, mint az egyház. Hagyják önk az egyházat magára, és az nem fog megbátrálni semmiféle küzdelem elől, bármily rettentő legyen is. Még Irhonban is, ha a kérdés így állna: Akarják önk az egyházat elválasztani az államtól, vagy akarják-e a katolikus egyházat javadalmazni? az irhoni protestánsok azt választolnák önöknek, erről bizonyos vagyok: „Válasszák el az egyházat az államtól ésne adjanak javadalmat a katolikus egyháznak. . . . Fogadom, hogy Angliának egyháza állami teremtmény. A közöttük képezett és fentartott egység az egyenlőség alapján létesült, és ha megkísérlenék, a mint tervükben lenni látszik, minden egyházi ügyet a parlament vezetése alá vonni, és ugyanazon fegyelmi szabványok alá vetni, melyeket Poroszországban a nemzeti egyházra sulyosítanak, én figyelmeztetem az igen tisztelt miniszter urat, hogy ez ország népe soha sem tűrne hasonló intézkedést.“ A bill, melyet a kormány pártjából többen megtámadtak, győzelmeskedett ama pártlós által, melyet a whigek és radicalisok a kormánynak biztosítottak. Ez vala ama váratlan egységnek előjátéka, mely véget vetett a gabna-törvénynek.

Irhon az éhség áldozataként küzködött. Anglia iparúzó kerületeiben nem volt kisebb nyomor. A gabna-törvény elleni szövetkezet minden nap új előhaladásokat tett, és szónokaik rendkívül hűvel ostromolták a földbirtokos aristocrátiát, vádolták őket keménysziúsággal és hogy feláldozzák a népet önző vágyaiknak; a legfénye-

egymással házasságra lépnek. Már pedig valamely viszony létrejövételének formája és maga a viszony csakugyan két különböző dolog. De vannak tekintélyes philosophusok (pl. Hegel) és tekintélyes jogászok (pl. Richter a birneves egyházi jogi irod.), a kik egyáltalában tagadják a házasságnak szerződési jellegét. Am azért egyiknek sem jut észébe kétségbevonni azt, hogy a házasság, erkölcsi jellege mellett, egyszermind jog viszony, melyből jövelek és kötelességek támadnak felekre és gyermekekre nézve.

Tárgyunktól messze vezetne annak fejtegetése, hogy a házasság megkötésének formáját contractusnak kell-e tekinteni vagy nem? Csak is épen annak megjegyzésére szorítokunk, hogy nem oly bader felfogás ám a contractus-főle elmélet, mint Sámi véli és beszéli. Ha Hegel lehetne, sőt gyalázatosnak mondja a contractus fogalma alá vonását a házasságnak: ennek csak annyiban van értelme, hogy a házasság lényegét, célját csakugyan nem a felek akarata szabja meg. De a viszony jogszerű létesülésének legelső feltétele mégis csak a felek ös szhangz ó akarat (consensus facit matrimonium). E viszonyt kényszerrel létesíteni képtelenség, a „törvények“ érvényességükákadályának mondják a „jényszeret“. A szabad beleegyezés momentumát, és nem a conjugale debitumot vagy azt kikényszerítő (!) hatóságot, tartja szem előtt az, a ki a házasság megkötésének méltó formáját a contractusban látja. Aztán az együtt élés, a családi élet anyagi terheinek közös hordozása, a gyermekek tartása, nevelése, mind olyan, nem ám csak erkölcsi, de igen nevezetes jogi kötelességek s illetőleg jogok, melyek abból a bizonyos contractusból szükségképpen következnek s melyeknek sanctióját jogállamtól öveveljük.

De hát ne nevezzük contractusnak még csak formáját se a házasságműködésnek. Mi, hogy kevesebbet disputáljunk. ebbe is beleegyezőnk. Nevezük „benső egyesülésnek“, associationnak, vagy akár fűzfa állának. De hát az elnevezés határozza a fölött, hogy valamely viszonyból jogok és kötelességek származzanak vagy ne? És Sámi ha — mind hinni látszik — bebizonnyítván, hogy a házasság semmiképpen nem vonható a contractus fogalmi körébe: bebizonnyítottunk bszí azt is, hogy e viszonyból obligatóriumok nem származhatnak? Lehetetlennek tartjuk, hogy az a Sámi László, a ki bíróséket ül és ítéletet mond a XII. táblás törvényben kezdve mai napig bárhol és bármikor érvényben levő törvények felett, (lásd fennebb) az a Sámi László, a ki egy még sem született tudományt, a világjogtörténelmet, ennek testvérét az összehasonlító jogtudományt úgy látszik [kiszíjában hordja, mert „mindazon törvényből, melyek a házasságról itt vagy ott érvényben vannak“ bontja ki a maga eszméit, — lehetetlennek tart-

bert semmi nehézséget nem támaszta a kormány-nak újból felvállalás tekintetében, de lord Stanleynek kimaradása világosan kinyilvánítá azt, minő lesz az ujjáalkotott cabinetnek programja.

Disraeli ekkor Párisban volt, hol néha szenecses volt látni Fülöp Lajos királyt, ki iránt nagy csodálattal viseltetett. — A király szájából hallotta itt Peel Robertnek a kormányra való visszatérését és megkérdezte a feladatok társalgójától a válság mikénti lefolyására nézve, minden habozás nélkül válaszolta, miszerint Peel Robert bizonyosan megszavaztatja a gabna-törvény eltörlését; de hogy ez eredmény véget is fog vetni politikai pályájának. A jóslás szóról szóra beteljesül és ez annál nevezetesebb, mert e pillanatban senki nem osztá ama véleményét, mely szerint Disraeli szolt. Meg voltak győződve, hogy a toryk nagy része beleegyező hallgatagon a gabna törvény eltörlésébe, mint a Maynoothi javadalmazást is megengedték és sok más oly intézkedést, mely Peel Robert által volt előterjesztve; székságból aztán a pártfogás, melyet a szabadelvnek szerzenének a kormánynak, bőven pótolná a csökönyös védvám pártiak által támasztott elpártolás hatását. A szabad kereskedelem hívei, kik tökélyseiknek célját most érték el, hatáttalan megelégedést nyilvánítottak ki, és lapjaik nem szünetek meg a fölött gunyolodni, hogy a földművelésnek legtüzetesebb védői mily lemondásról tesznek bizonyoságot akkor, midőn régi vezérük szavára érdekeiket és meggyőződéseiket is feláldozzák. Valóban ugy látszik, hogy az ügyeknek ily állapotban kelle megtörténni.

(Folyt. köv.)

A „KELET” TÁRCZÁJA.

2.

Az ifju Angolország.

— Cucheval Clarigny után. —

(Folytatás.)

IV.

Disraeli átlépte e határt is az 1845-ki ülés kezdetekor, midőn Duncombe által mozgalom indult ki Graham Jakab, belügyi államtitkár ellen, ki Mazzininak levelezéseit felnyitattá a postánál, és értesíté az osztrák kormányt amaz összeesküvésről, melyet a Bandiere testvérek ellene szöttek. Disraeli a miniszterium ellen támadt, és közölte és az elnök miniszter közt oly vita fejlett ki, mely telve volt keserű visszaemlékeztetésekkel. Egy tory képviselőnek Miles urnak indítványa, mely a bevételék feleslegét a földmívelés érdekében kívánta felhasználni, okzt szolgálatotl Disraelinek arra, hogy Peel Róbert kormányzatát személygyre vegye. Visszaidevén azt, hogy 1836-ban Obandos marquis az elnök miniszter támogatása és igazgatása folytán tökéletesen ehhez hasonló javaslatot nyújtott be, melyet most megtámad a kormány, gonoszul idézé a cabinet legtöbb tagjának akkor mondott beszédeit, mint mindannyi biztos szavazatot, melyeket nem lehet ki annyit bizonyos változtatni. — Aztán Peel Róbertre térvén át és előszámlálván amaz ígéreteket, melyeket aliatól adott barátainak és ama része-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

juk, hogy ez a Sári László ne tudná azt, a mit a régi rómaiak, a bolognai híres jogászok és a mai híres és nem híres jogászok mindannyian tudnak, hogy t. i. obligatiók (valóságos jog) és nem csupán erkölcsi tartozások) nem csak contractusból származhatnak. Régen úgy mondták, hogy obligatiók támadhatnak a contractuson kívül még ex delicto és ex variis causarum figuris. Tudja ezt jól Sári is; csak nem mondta el.

A házasság tehát nem contractus. Jó. Nem is delictum. Ezzel tisztában vagyunk. Nős, tehát olyan figura, melyet nem csak nem illik, de nem is szabad figurázni!

Mert nem pusztán erkölcsi kötelesség az, a mi a férfira hárul, midőn így szól a nő hozzá: „Jér, szeretlek, kössünk frigyot egy életre, add nekem szivedet, szerelmedet, cserébe adom az enyémet, osztotok jóban-rozban, megosztom kenyeremet veled, éretted és gyermekeinkért dolgozom, kövess — nem hagyjak el.”

Az ily ígért beváltását nem csupán az erkölcsi törvények követelik, melyeknek megtartásáért csak istennek és lelkiismeretünknek tartozunk felelősséggel; hanem — ha ugyan nem akarjuk az „örökjogot” régi trónusára visszahelyezni — valóságos jogtörvények által kell biztosítani.

De — azt kérde tisztelet ellenfelünk — hogyan lehet kikényszeríteni a szerelmet, odaadó hűséget? (a conjugale debütum) tán csak sietségből említé fel Sári; mert azt csakugyan nem képzeli, hogy legyen ma jogász vagy filozófus, sőt akár theológus is, a ki ezt keresetlélvél és executió tárgyál tekintend?!) nincs tehát és nem is lehet sanctiója a házasságból származó jogoknak és kötelességeknek.

Sári maga mondja ugyan egyik szavával, hogy „a szerelem mind-n emberrel jog ahoz, hogy életét betöltsé, és kötelesség az iránt, a kit szerel és a ki viszont szereti”; hanem hát a kötelességet itt alkalmassal csak erkölcsi értelemben veszi, a jogot pedig nem tudjuk miféle értelemben. Mindegy. Mi elismerjük, hogy a szerelem és általában a szív érzései nem lehetnek jogi kénszerek tárgyai. Az azért az, a ki egyszer azzal az ígérettel, hogy szívet adja oda szerelme tárgyának, cserébe elvette ennek nem csak szerelmét, arca virul rózsáit, de általán egészséget, munkacseréjét és életboldogságának összes feltételeit és azután — gombház ha leszakad lesz más — könnyű vérrrel tovább áll: bár nem eshetik azon kénszer alá, hogy szeressen, ha arra képtelen. de igen is vonható — és a legszentebb emberi érdekeknél fogva — kell is hogy vonassék jogi felelősség alá, mindannak jóvátételéért, a mi külső és anyagi javakkal jóvátehető.

Sanctiot a törvény nem eszik az által ad, hogy a jogot ezütség esetén kikényszeríti, hanem az által is, hogy a kötelesség nem teljesítésének hátrányos következményeit megszabja.

Ha Munkácsy elvállja szerződés mellett egy festmény elkészítését: tartozik megcsinálni. De ha nem akarja: nincs hatalom, a mely exequálni tudja.

Itt Kolozsvárt történt, hogy egy professor beadta lemondását és többé nem lépett a tanszékbe; hivatalosan felszólították, hogy míg lemondása elfogadtaték, tarisa kötelességének a tanítást; lakonikus feleletre ennyiből állott: a zsan-dár felvinté a katedrába, de a számát a zsan-dár se látja ki.

Nős, tehát ily esetekben a megtagadott kötelesség csak az erkölcsi kötelesség jellegét hordán magán?

(Folyt. köv.)

— Az erdélyi részről képviselők — mint a Pesti Napló írja — körében élénkebb mozgalom indult meg. Az ellenzéki képviselők szervezkedtek s gr. Nemes Nándort választották elnökül. A szervezkedés közvetlen célját az képezi, hogy Kolozsvárt ellenzéki politikai napi lap alapítás-sék. A kormánypárti erdélyi képviselők a következő feliratot intézték a miniszterelnökhöz:

Ismereteseleg Nagyméltóságod előtt az erdélyi birtokviszonyok rendezéséről szóló törvények káros hatásai. — Tudva van Nagyméltóságod előtt az, hogy az ipar- stb. miniszter egy tanácskozmányt hívott össze, melyben ezen hiányok megbeszéllettek és azok eltávolítására szükségesnek vélt módok felsoroltattak.

Előttünk tudva van, hogy a kormány ezen kérdést tanulmányoztatja. Kérjük Nagyméltóságodat, méltóztatassék ezen ügy felől egy törvényjavaslatot még a költségvetés tárgyalása előtt a képviselőháznak beterjesztetni. Szükségnek véljük, hogy lássák küldöink, miszerint komoly a törökös égető bajaink orvoslására. — Mély tisztelettel.

Bokros Elek, br. Kemény Géza, gr. Bánffy Béla, Gál Jenő, Hofgreif János, Boér Antal, Mikó Blint, Deesy Sándor, Bausner Guido, Pogány Károly, br. Kemény János, Elek György, Simó Lejos, Lázár György, Lázár Lajos, Jakab Bogdán, Santa Lajos, gróf Bethlen András, Gidófalvy Albert, Tibád Antal, Künle József, Barta János, Mara Lőrincz, br. Kemény Kálmán, Hegedűs S., Nagy Gábor, Gábor Péter, Bartsay Ákos, Bacon József, Knipfler Vilmos, Pap Lajos, Éber Nándor, Éles Henrik, Mayer József.

— Az országgyűlési szabadelvű-párt hétfői értekezletén tárgyalván, elfogadtatták a közlajvámról és a védelmi adóról szóló törvényjavaslatot. Ezt megelőzőleg felvették a pénzügyi bizottságnak a nyeregyadóról szóló törvényjavaslaton tett azon módosítása, mely szerint a 2. §-ban a kis lottónyereseményekre 10% helyett 15%-ot adó vettesék. Az értekezlet a módosításhoz hozzá járult.

Máriássy Sándor kérdést intéz a közlekedési miniszterhez az eperjes-tarnovi vasut tarifája tárgyában; mire Péchy közlekedési miniszter megnyugtató választ adott.

Jóainak a borhamisításra vonatkozó kérdésére egy a miniszterelnök, mint a kereskedelmi miniszter kijelentették, hogy a fontos kérdésben minden szükséges intézkedést megtesz a kormány a magyar bor hitelének megővására, s a jövő visszaélések kitelhető megakadályozására. A Svájcban talált hamisított borok ügyében a kereskedelmi miniszter érintkezésbe tette magát a svájci konzulokkal, s egyszersmind kijelenti a miniszter, hogy a bogyartásról szóló törvényjavaslatot januárban a ház elé terjeszti. Az értekezlet a miniszter nyilatkozatát helyeslő tudomásul vétén, a tanácskozás véget ért.

KÜLFÖLD

Már ezelőtt néhány nappal olvastuk a lapokban, hogy a szultán, alig hogy pénzügyi irádját kibocsátotta, ezt már meg is bánta. Ez igen természetes, mert jól tudja, hogy az ezen irádóban tett ígéreket nem fogja teljesíteni. Nem képzelhető azon zavar, mely Konstantinápolyban uralkodik. A pénzügyér nem bír pénzét előteremteni. — A hadügyér már lemondott azon reményről, hogy a katonaságnak zsoldját kifizesse, megelégszik azzal, hogy nekik kenyeret ad, de még ezt is nehéz előteremteni. A „Times” azt írja, hogy ezelőtt pár nappal ardinápolyi kormányzó, a fő defferárnak, tartománybeli főpénztárnoknak, azt írja, küldjön 50,000 török lira értékű gabonát, a pénztárnok azt távirja, hogy nem képes annyit összehozni. „Hát mennyi van?”, „10.000 lira.” „Az nem elég, több kell.” „Igyekezni fogok 15,000 lirát előteremteni.” „Ez mint Drinápolyban, ugy van ez mindenütt. Épen ez az oka annak is, hogy a szultánnak fő a feje benne, miként fogja a milliókat fizetni, ha már az ezeket sem bírja.

Párisban nagy elégedetlenség uralkodik a kamarabeli tagok közt a kamara helyiségek berendezése és szűk volta miatt. Kivált a szálbiaiak vannak felbőszülve, hogy a kormány nem gondoskodott azóta, mióta a kamara elszállattott, alkalmas helyiségről. Clémenceau oda nyilatkozott, hogy indítványozni fogja a kamarák visszatérését Versaillesbe, mindaddig, míg a képviselők méltóságának megfelelő helyiség nincs berendezve. A balpárti klubban is kívánja a miniszterium bukását, csak nagy bajjal sikerült Brissonnak ezen pártot a kabinet által aláírandó program beuyjtására birni, de Clémenceau mégis azt mondja, hogy a kabinetnek, akár írja alá ezen programot, akár nem, buknia kell.

Le Royer igazságügyér egy kimutatást terjesztett be a miniszteriumnak az amnesztialtakra nézve. Folyó év január hava előtt volt 4311 deportált, ezek közül amnesztialtolt 3113, 213 büntetése megváltoztatott, a háttaramár 830 közül 534 személyesen el van ítélve, 276 pedig macasságban. Ezek közt személyeken elkövetett bűnért 89, vagyonon elkövetett bűnért pedig 104 van elítélve, 51 jobbitatlan. Ezen utóbbiak még most is fenyegetőznek s azt mondják, ha hatalomra jutnak, akkor boszút fognak áltania rajtok elkövetett méltatlanságért.

Párisban ropdant feltűnő okoz Legonvé legujabb drámája, „Kerviller Anna”, nem annyira drámai értéke, mint politikai irányja miatt. — A darab a mult századbeli rémuralom alatt játszik.

A „Paix” hirlap szerkesztője 1000 franknyi bírságra ítéltetett, mivel a st. yrieuximairet gazembernek nevezte egyik cikkében.

Az angol lapok nagyon sokat foglalkoznak még mindig a dán király bécsi és berlini látogatásával és azt mondják, hogy annak kettős célja volt, az egyik Észak-Schleswig visszeresése, a másik Cumberland herceg igényei érvényesítése. A dán király Vilmos császár loyaltitásától elvarta, hogy noha Ausztria a prágai béke 5-ik cikke érvénytelenséget mondotta ki, Dániának mégis vissza fogja adni Észak-Schleswiget, valamint Cumberland hercegnek Braun-schweigra való jogát is elismerendi és a welf pénz alapot ki fogja szolgáltatni, ha a herceg lemond jogáról Haannoverre. A „Times” azt hiszi, hogy ha csak pénzről volna szó, akkor Németország engedne, de területet semmi esetre sem enged vissza. Azt állítják, hogy a czarevics is ugyanezen okból ment Berlinbe és ő eszközölte a közeledést Németország és Dánia közt.

Kelet-Rumélia pénzügyei. A philippopoli „Marica” közli a Schmitt kelet-ruméliai pénzügyi igazgatónak Aleko pasához felter-

jesztett bevételekről és kiadásokról szóló kimutatást, mely szerint az összes bevételek 57,065,000 grost (egy gros 12 kr.) tesznek ki és pedig a rendes bevételek 33,965,000 grost. A rendes kiadások 13,829,803 gros; ezekből esik a központi igazgatásra 894,167, a helyügyekre 4,196,160; az igazságügyre 3,796,650; a pénzügyre 6,509,900; a földadó és nyilvános épületekre 2,949,657; a közoktatásra 1,522,196; a miliciára 17,035,178 gros. A rendkívüli kiadások 7,006,752 és a kivételes módon tökésített kiadások 6,028,445 grost tesznek ki.

A spanyol lapok megütközésüknek adnak kifejezést a felett, hogy Anglia épen magadall Napier lord tábornok által képviseltette magát XII. Alfonz király menyegzőjén, nem azért, mintha Napier személye ellen volna ellenvetésük, hanem mert ő Gibraltar parancsnoka, mely várnak birtoka angol kezekben Spanyolországnak ujabb időben mindég szálla volt szemében, az is feltűnő, hogy Napier lord kísérete csupa katonatisztkből áll. Kívén Angliát és Olaszországot, valamennyi többi hatalmasság madridi követe által képviselteti magát.

A „Daily Telegraph” azt írja, hogy a francia kabinet észrevéen a balpárt fenyegető állását, kivált azóta, mióta Andrieux a párisi községi tanácsosai összejutkozásba jött, jónak találta a miniszteri hivataloknak tisztázását reakcionárius elemektől, jelesen Waddington és Say Leon már meg is kezdték azt és több ily hivatalnokot elbocsátottak. Az összejutkozás Lepère miniszter és Andrieux közt nagyobb volt, mint az közudomásra jött.

Az arnauták a Mitrovicából Novi-Bazár felé vezető után mintegy 300 főnyi csapatban megleskék egy lozszállítmányt a törökök számára. 23 vonó marshát hatalmukba kerítették, a 9 emberből álló török kíséretet pedig elküldötték Novi-Bazárba.

Konstantinápolyból jelentik, hogy Bakker basza zsandárszervezési terve nem fog elfogadtatni. A porta annyira éri a pénzhiányt, hogy ismét 30,000 emberrel szállította lejjebb a hadsereg létszámát.

Mukhtar pasa meggyilkoltatásának híre véglegesen meg van cáfolva, mivel Mukhtar pasa Prizrendbe érkezett, noha a konstantinápolyi távirat, mely azt jelenti, nem írja, melyik napon érkezett oda. Guszinyo és Plava átadása Montenegro részére december 12-re tétetett. Bulgária diplomatai ügynéksége figyelmezteté a gőzhajótársaságokat, hogy csak azon esetben szállíthatják a mohamedán menekülteket Bulgáriába, ha eziránt a bolgár hatóságokkal megegyeznek.

A szász egyetemi közgyűlés ülései.

Nagy-Szeben, 1879. decz. 1.

A szász egyetemi közgyűlés az évi ülészakát Wächter Frigyes, mint szász ispán ma 3 és fél órakor délután nyitotta meg, hangsúlyozván, hogy a központi hivatal az ülésszak alatt ellátandó tárgyakat kellőleg előkészítette, a közgyűlés meg fog győződni, hogy a központi hivatal mindenik tagja abba igyekezett, hogy az egyetemi vagyon megővése biztosítva legyen. Elnökek még lesz alkalma, hogy visszapiantást vessen az eddigi működésre, még mielőtt ezen közgyűlés három éves megbízása lejárna.

A közgyűlés ezután helyettes jegyzőnek Wernert választotta.

A pénzügyi és gazdasági bizottságba: Schafend, Siegler, Kapp, Bolesch, Bedeus, Goosz, Arz, Schkeller és Zay;

a tanügyi bizottságba: Maager, Klein, Teufsch Werner, Wittstock, Krasser, Budacker.

Elnök felszólítja a megválasztott bizottságokat, hogy a leendő megalakulásról neki jelentést tegyenek.

A jövő ülés napját annak idejében fogja tudatni.

Ezzel az első ülés véget ért.

A szász egyetemből.

Nagy-Szeben, decz. 2.

Trauschenfels Emil, Szabemegye m. k. tanfelügyelője a következő iratot intézte a szász egyetem közgyűléséhez:

Midőn a tisztelt szász egyetem úgy a külső események, mint a saját elhatározásai által, mind inkább és határozottabban arra a tőre lépett, hogy nemcsak feladatát kulturális intézetek, főleg pedig tanintézetek felállítására és támogatásában találta fel, legyen szabad becses figyelmét egy oly ügyre irányozni, illetőleg felhívni, mely a körülmények fejlődése által előtérbe nyomul, és valóban érdemes, nemcsak fáradozás céljál.

Amegy fejlődésünk pangása, mely vas kezével mindnyájunk figyelmét magára vonja, számos más oly okok mellett, melyek befolyásunkon kívül esnek, általános elismerés szerint főleg abban található fel, hogy ifju sarjadékunk készütsége nem áll kellő arányban jelen sulyos helyzetünk követelményeivel, különösen a középosztály azon nagy rétege, melynek „szellemi szükségét az elemi oktatás távolról sem elégíti ki, azonban fontosabb oktatásra elkészülni sem kedve, sem célja, mindaddig ingadozik, és nálunk nem is találja meg azon iskolát, melyben művelődése alapjához szükséges ismereteket rövidebb idő alatt megsze-

rezhetik annyira, hogy ezen ismeretekkel közgazdasági és politikai általános műveltség mellett a mindennapi élet foglalatosságaihoz szükséges tudnivalók birtokába jutasson, s vagy mint iparos, vagy mint ügyes mezei gazda, vagy mint kereskedő, már az így szerzett alapon megindulhasson, vagy ha e tekintetből még több ismeretre kívánna szert tenni, az arra rendelt tanintézetekben tovább tanulhasson.

Ily céllal nyitattott meg az országban számos polgári-iskola, melyek felállítását már az 1868. évi XXXVIII. t. cz. tűzte volt ki feladatúl; de vagy azért, mert nem helyesen fogták fel magánosak és községek a törvényhozásnak a polgári iskolák felállításához kötött üdvös céljait, vagy azért, mert sokan még most sem tudták kibontakozni a rég oultban megbonosodott iskolák azon tévesen egybekevert állapotból, hogy minden oly iskolának, mely az elemi iskolák felébe következik, fensőbb oktatásra vezérőnek kell lenni, a polgári iskolából is egy kis gymnazium felét akartak csinálni, miáltal a polgári iskolák iránt a nagy közönységet zavarba hozták.

A közönységnek ezen iskolák iránti tisztátalan felfogása itt nánk is azon sajnos körülményt idézte elő, hogy az ebbeli kísérletek sikertelenek maradtak. Igaz ugyan, hogy ezen mondat valószínűleg megfordítva is áll, t. i., hogy azon — mondhatni — félénk kísérlet, mely itt Nagy-Szebenben az ágostai evan. polgári iskolával meg-ejtettet a zvaros fogalmak tisztázására kevés alkalmas volt, az eredmény legalább azt mutatja, hogy a közönység bizalma e két osztályú polgári-iskola iránt nem fogamzott meg. Így történt azután, hogy nem csak azoknak kellett szenvedniök, kinek az érdekében ezen látogatók nélküli iskolák fel lettek volna állítva, hanem a gymnaziumok és reáltanodák alsó osztályai tudomásodásuk miatt azok is, kik komolyan a tudományos pályára készültek. Különösen ez utóbbi szempont mutatja, hogy lehetetlen tétlenül kísérni a hibás fejlődést, s így itt is szükségképp kimerülőbb kísérlet kell hogy kövessék a sikertelen.

E meggyőződésből kiindulva bátorkodtam a tisztelt szász egyetem közgyűlésé figyelmét is e nevezetes tényállásra annál is inkább felhívni, mivel jelen jelenleg a magas kormány a polgári iskolák ügyét melegen felkarolva, ez iskolát végzett ifjuság érdekében intézkedést tett, hogy azok, kik még akkor is nem kívánnának a magán polgári életbe (mint már is általános műveltségű bíró polgárok kilépni, találhassanak a állam szolgálatban is utat, életpályát.

A fősúlyt azonban a magas kormány is főleg arra fekteti, hogy a közép osztály ifjusága jövőjét önálló kereseti pályára biztosíthassa, illetőleg hogy ezen pályára lehető legközelebb és legalkalmasabb képzéstegyet megnyerhesse. S hogy a netaláni ellenvetéseknek elejét vegyem, legyen szabad miniszter ur ő nagyméltósága utasításai értelmében megjegyezni, miszerint nem áll, hogy az ily iskolát végzett ifjak, igen előbaadt korban jötnének az iparbeli szakképzettség elsajátításához, mivel nemcsak lehetséges, de tanácsos is ezen iskolák látogatását az utolsó két vagy három év tartama alatt ipari szakoktatásban is részesíteni.

Nem szándékom e helyütt az Ausztriában oly nagy sikert kivívott de hazánkban is több helyütt szép sikert kivívott, de hazánkban is több helyütt szép sikerrel megfogamzott ipari-iskolák intézményeiről bővebben kiterjeszkedni; de kíváncsom kiemelni, hogy ha netalán az anyagi viszonyok gátálnak is még egyelőre ezen intézmény behozatalát, még akkor is, ha polgári iskolák idősebb tanítványai ipari szakképzettségét jól berendezett magán műhelyekben keresni is lennének utalva, mindom, még ezen esetben is lényeges maradna a különbség azon elfogadott iparinasok között, kik szabadórátikban még az ipariskola tehát ismétli iskola látogatásban részesülnek, és megint azon polgári iskola tanítványai között, kik a mint mondám jól berendezett magán műhelyekben gyakorlati oktatást is nyernének. Ezen utóbbi utkövetésére mindazon szűlők valószínűleg könnyebben szánhatnák el magokat, kik gyermekeik általános műveltségben részesíteni ohajtván, az előbbi kerülve jelenleg polgári iskola hiányából, kénytelenek fiait a középtanodákba küldeni, hol aztán vagy olyat tanulnak, minek ha későbbben mégis az ipari pályára térnek át, igen kevés hasznát veszik, — vagy ezen pályától egészen elidegelve szaporitják azoknak ugys fiserfűlt nagy számát, kik benső hivatás nélkül a tudományos pályára lépve, rendesen mint pályatvédt szerencsétlen emberek végzik be nyomorgó s elégedetlenségtől elkeserített életüket.

Hogy azonban a tulzás gyanuját is kerüljem, készséggel elismerem, miszerint ezen polgári iskolák felállítása is, egymagába nem fogja azonnal és véglegesen orvosolni a sulyos társadalmi és anyagi helyzetünket, de mégis egy vélekedem, hogy az általam felhozott indokok, melyeket a tisztelt közgyűlési tagok még bővebben is kifejteni képesek, elég fontosak arra, hogy a kísérlet megejtésére vagyis a polgári iskola felállítására indítsanak.

A kivétel végett nem mulaszthattam el, a tankerületen politikai és felekezeti hatóságokhoz fordulni. De annyival inkább tartottam hivatalos állásomból folyó kötelességemnek, a tisztelt szász egyetem közgyűléséhez is folyamodni, mivel e tisztelt testület nemcsak általában a tanintézetek tá-

mogatásában találja fel főfeladatát, de az ipariskolák felállításátal bebizonyította már a fentiek kérdés egyik oldala iránti érzékét.

A szász egyetem nagy vagyonából erőlő jövedelmek alig találhatók áldástaljabban elhelyezést mint egy N-Szebenben felállítandó polgári iskola alapításában.

Ha azonban, miről bővebb tudomásom természetesen nem lehet, a jövedelemnek jelenlegi állapota az ily alapítványra szükségelt tetemesebb áldozatot nem is engedi meg, bátorodom figyelemzetni a tisztelt közgyűlést, hogy más tényleg által netalán felállítandó ily iskolák anyagi segélyezése is alkalmas lehetne az ügy előmozdítására.

Van tehát szerencsem a tisztelt szász egyetem közgyűléséhez azon kéréssel járulni, miszerint fentebbi indítványaimat pártolól megfontolva, annak idejében e tanfelügyelőiséget, a létre jöbessé határozatáról értesíteni méltóztatassék, megjegyezvén, hogy ezen ügyben netalán még kíván adatokkal és felvilágosításokkal legnagyobb készséggel szolgálandók.

N-Szeben, 1879. nov. hó 24-én.

N-Szeben, dec. 2.

A szász egyetemi központi hivatal által kidolgozott és nyomtatásban megjelent 1880. évi költségvetési előirányzat szerint az egyetemi főpénztár rendes bevétele — mondott évre — 171,341 forint 66 krajczár, rendkívüli bevételek 11,400 forint, összes bevétele 182,741 forint 66 kr. rendes kiadása 104,014 frt 87 kr, rendkívüli kiadása 78,050 frt összes kiadása 182,064 frt 87 kr, tehát 1880 végével 676 frt 79 kr. pénztármaradék.

A háttírák pénztára 1880 évi rendes bevétele 53,694 frt 63 s fél kr, rendkívüli bevétele 2,300 frt; összes bevétele 55,994 frt 63 s fél kr; rendes kiadása 30,294 frt 54 s fél kr; rendkívüli kiadása 25,310 frt; — összes kiadása 55,604 frt 54 s fél kr; pénztármaradék 1880 év végével 390 frt 9 kr.

A KOLOZSVARI IPARKMARA jelentéséből.

Kő-, föld-, anyag- és üveg-ipar.

(Folytatás.)

d) Fonó-ipar.

Iparszerűleg 8 kosárról üzi a foglalkozást. Készítményeik a helyi szükségletet is alig fedetik, különösen finomabb munkákban, a melyből sokat hoznak be, noha nem tagadható, hogy az igyekezet s annak némi nyoma a mielőnkül sem hiányzik, így például a nádfonatu üléseket most már ők is jól tudják csinálni; azonban a foglalkozás ugy látszik, nem is való iparszerű üzemi, mert a házi ipar készítményeivel szemben árakra nézve nem versenyképes. Nálunk a legtöbb fonatot kákából, szalmából s vesszőkből a házi ipar állítja elő, s ezeket bátrak vagyunk az ennek megfelelő rovatban alább említni fel.

e) Esztergályos- és faragó-ipar.]

Esztergályosságot 20 iparos folytat alig 3-4 segédél és 10-12 tanonczesal. Nem kevés egyetlen cikkük is, a melyben a feljülről hozott tömeges gyártmánnal versenyképesnek, egész működésük javítására szorítkozik. A burtozók előforduló részeket is maguk az asztalosok kiesztergályozzák. A rabunka is nagy kárunkra van. A csap és hordóúgók készítésével eddig még volt egy kis hasznuk, most ettől is elesetek, mert e cikkeket a fegyverház ily árban szolgáltatja, a mely minden versenyt kizár. Az élelmesebbek ez okból rendesen kereskedők is a szakmájukba vágó idegen cikkekk. Iparszéri műanyagokunk nincs. Kulacsokat Szász-Rágenben készit 7 esztergályos mindenféle nagyságban. Előfántesont-, tekonsbeka-, tájték- sat. anyagból nálunk semmit sem készítenek. Egyedül a fésűsöket említhetjük fel, a kik a szaruból elég csinos munkát készítenek, s üzletüket még fenntartják, legkivált annak tulajdonítható, hogy készítményeik a nép izlésével találnak s azzal a vásárokat maguk látogatják. Virágzóknak azonban ezt sem mondhatni, mert a kancuk-lésük s a feljülről hozott árak olcsósága ellen küzdeni rendkívül bajos. Számuk, Kolozsvárt legalább, apadt, mert régebben 9, most csak 5 mester van; az egész kerületben 26-on vannak s M. Váshelyt leg többben, mert ott 10 mester dolgozik.

f) Kancuk- és guttapercha-árak készítése.

g) Botok és esernyő-állványok készítése.

Szabot mind feljülről jó, s némi haladásnak kell tartanunk már azt is, hogy az ugynevezett jószág meggyáblól készült szabotok egy része legalább magyarországi termelvény és munka. — Esernyő- vagy napernyő-állványt egyáltalában nem készítenek, s azon 7 esernyő-csináló, a kikről kimutatásunkban szó van, csak a régi esernyők avításával foglalkozik.

Bőr-, serté-, szőr- és toll-ipar.

a) A bőr-ipar

legjobban van nálunk képviselve a timárok által, a kiknek száma 443-ra megy; ezek közül 78

kordoványos. A segédék száma 160—180, a tanoncoké 30—360. Mindemellett az iparág teljes hanyatlását konstátálhatjuk; számuk folytonosan apad, így például Kolozsvárt 25—30 évvel ezelőtt 70—80 volt s jól bírták magukat, most alig van 16; Szász-Rágenben ezelőtt 8 évvel 100-on feljűldolgoztak, most alig 74-en folytatják az üzletet és így tovább. Legnagyobb mérvben még Besztereczen tartják magukat, a hol évenként még 13—15 ezer marhabőrt feldolgoznak, s ezzel nem csak a kamara kerületben, de a szomszéd Bukovinában is forgalmat csinálnak. — Itt és Déseen leginkább fekete bőrtöket készítenek; a a tordaiak piros kordovánt állítanak elő, a melylyel a szamosújváriak felhagytak; a szászregényiek bállás-bőrtöket, a kolozsváriak pedig bocskor-bőrt készítenek, a melyhez nem sok tőke kell s az is hamar forgatható. Besztereczen, Szász-Rágenben Déseen, M.-Vásárhelyen s Tordán, a hol legfőbb telepek léteznek, sok ügyes, szakmájában jártas iparos van, a jeles szerző anyaggal is rendelkeznek, de hiányzik a kellő tőke és az az ocló hitel, a mely a külföldi gyárpárral vívott nehéz harcban segélykérő lehetne; hiányzik a társulási ösztön is, a melyek fölbuzsztatni egyékes többzör hiába kísérletek meg, s a mely, egyedül volna képes a pusztulástól megóvni e jobb sorsra méltó iparágat, a verseny ma már annyira megy, hogy az osztrák s német gyártmányok sem képesek az amerikai készítmények olcsósága ellen sikerrel küzdeni; az itteni bór-raktárak legalább el vannak halmozva amerikai talpbőrökkel, s a porcé is kezd már rászokni, hogy szükségletét ilyenmel fedezze. — A timárság jelenlegi tevékenységét némileg jellemzi, hogy a helyben kapható 13—15,000 marha bőrből még mintegy 23—24,000 darabot hoztak be s készítették ki, ebből Beszterce után legtöbbet dolgoztak fel M.-vásárhelyt, utána jön Kolozsvár, Torda, Szász-Rágen, Décs.

(Folyt. köv.)

Irodalom és művészet.

„Csongor és tünde” előadása. A budapesti nemzeti színház Vörösmarty születésnapját hétfőn szokottnál fényesebben ünnepelte meg. — A költőnek, nemcsak, a magyar költészetnek egyik legnagyobb alkotását „Csongor és Tünde”-t először hozta színre Paulay Jelenetében. Igazgató, rendező, színészek a legnagyobb odaadással követték el mindent az est sikerére. És a siker teljes is volt. — A fényes közönség, mely színbáz minden zugát megtöltötte, áhítatos tisztelettel hallgatta a búbájos nyelvet, melynél fényesebbet, gazdagabbat és zengőbbet magyar költő nem irt soha. — Gyönyörködött a kiállítás pompáján, mely valóban becsületre vált a színház díszletmesterének. — Egyes jelenetek, mint a kalmár és király menete, kincses elefántjakkal és aranyos hadseregekkel, a mentők játéka és a szerelem apotheozisa rendkívüli hatásúak voltak.

A Czigány finn nyelven. Dr. Szinyeyi József lefordította Szigligeti „Czigány”-át finn nyelvre, a „Suomalaisen Kirjallisuuden Seura” nyomdájá kiadta, s miután a cenzurán átmént, nov. 24-én megjelent.

NAPI HIREK

Kolozsvár, 1879. decz. 4.

Alsó-Fehérmegye főispánja, a mozgósított katonák családjai segélyezésére, a megye területén utólag begyűlt 30 forintot küldött fel a belügyminisztériumhoz, melyért a belügyminisztérium az illető gyűjtőknek, a megyei főispán utján elismerését jelentette ki.

Moliere Főványában tegnap Bokodi próbált szerencsét. Bokodi szorgalmas színész s kisebb vidéki színpadokon játszhat ugyan Moliere-i és Shakspeare-i szerepeket, de a kolozsvári színpadon mindig nyaktörő vállalat tőle, ilyesmivel próbálni vakmerő szerencsét. Nem is tekintve, hogy épen Harpagonban igen jeles elődei voltak, nincs Bokodiban elég drámai erő, tanulmány és jellemző tehetség a Harpagon féle classicus alakok kidolgozására, Harpagonja is tegnap nagyon elmosódott vonásokkal volt festve s a költő által oly élénk színezetű festett alak alig tudott silhonettszerű árnyékké formálódni, jellemzősében pedig még nyoma sem volt az egyéniségnek; még az a fénségesen nagyszerű jelenet is, midőn Harpagon ellopott pénzének tolvaját keresi és deliriumában önmagát ragadja torkon, ez a momentum, melynek comicuma páratlan a világ-irodalomban, csaknem egészen hatástalanul mosódott el a Bokodi kezében. Pedig azt nem lehet tagadni, hogy nagy igyekezetet fejtett ki; hanem hát tanulmány, külső képesség és belső alkotás tehetség hiányában a legnagyobb igyekezet is kárba vész. Különben nagy hátránya volt Bokodi alakításának ma is, mint máskor, az a motyogó modorosság, mely Bokodinak mindent akár pótolni és semmit sem fejez ki, az a sajátos gesztusmodor, hogy a mondatnak egy-egy szavát minden ok nélkül megismétli s ez ismétlés közben egy kis szünetet tart. A hallgató nem tudja elképzelni sem, hogy mit akar ezzel Bokodi, plane mikor minden mondatban látja a furcsa stílt appli-

káltatni. Az is nagy hátránya a Bokodi játéknak, hogy a lelkiállapotok kifejezésére nem rendelkezik elég változatos és megfelelően jellemző színekkel. P. o. ha örömet vagy ha búbanatot akar kifejezeni: ezt egyaránt bizonyos siránkozó nyöszörgéssel teszi, mintha e két érzélem egy és ugyanaz volna. Egyszerűen egész játéka tegnap közepesen is alig nevezhető kísérlet volt, melylyel sem hástást nem keltett, sem a közönség sympathiáját nem fokozta maga iránt. Saját jól felfogott érdekében ajánljuk: hagyjon fel hasonló elhibázott, mert erejét meghaladó kísérletekkel. Egyébiránt az egész előadás sem volt valami egyöntetű s kifogástalan; kivált egy-egy jelenetben alig-alig dőzsgött, hol az egyik, hol a másik szereplő készenlétessége miatt (Demidör, Boér Hermin, stb.). Legjobb alakjai voltak az előadásnak Kassai (Jakab), Békessi Irma (Eliz) és Kőrösné (Frouzina); de Flöhe is igen nagy feladatot volt a Bóránd gyerekek; szorgalmas igyekvő fiatalember, de nem célszertű olyasmival megterhelni, amiről még fogalma sincs s leroskad alatta. — A Moliere-i vigjátékot egy egyfelvonásos angol vigjáték: „A másod” előzte meg, melyben bizony nem sok nevetni való talál még a rózsás hangulatban levő néző sem.

Nagy havazás és hófúvás lehetett tegnap és tegnapelőtt országsszerint, mert tegnap még az egyik postajárat is elmaradt; valószínűleg a nagy hó miatt késést el a rendes vasuti vonat. A hideg is ma éjjel roppantul emelkedett, úgy hogy ilyen foku már évek óta nem volt — A Hilária dalegyletől amióta egy pár németeskedő menekő tagja kilépett, azt hírszelvetgetik jóakarói, hogy felszökik. — Hogy kik e „jóakarói”, könnyű kitalálni; ugyanazok, kik inkább lemondanak a dalegyleti társas élet kedvteléséről, semhogy a németeskedő szeltemtől és német Liedtől megváljanak. E rossz-akaratu hírellekkel szemben biztosíthatjuk azonban a segorokat afelől, hogy a Hilária már most mint magyar dalegylet is megél és virágozni fog; s ennek az életrevalóságnak a jelölül már a jövő hó elején táncvizsgálommal egybekötött dalestélyt fog rendezni a Vigadóban.

A kolozsvári orvos-természettudományi társulat és az erdélyi muzeumegylet természettudományi szakosztálya 1879. december 6-án szombaton délután 5 órakor a városbáz tanács-teremben természettudományi estélyt tart, melyre a t. cz. közönséget tisztelettel meghívja. Tárgy: Klug Nándor: A hallásról. (folytatás) II. Mit hallunk? A titkár.

Gyászhir. Elekcs György, m.-igeni ref. pap s espere, mint gy.-fehérvári levelezőnk értesít, nov. hó 28-án alig pár napi rohamos tüdőlob következtében meghalt, maga után hagyva özvegyet s négy neveletlen árvt. Az elhunyt nem csak buzgó egyházi férfi, hanem egész Hegyalja vidékének egyik legkedveltebb s közszeretében álló egyénisége vala, kinek váratlan elhunytja nagyszámú tisztelői s barátai körében a legnagyobb megdöbbenést keltett föl. Temetése f. hó 1-én ment végbe, a vidéki papság, a gy.-fehérvári törvénszék, katolikus klérus, a Hegyalja birtokoskossága sat. részvétele mellett. A halottas háznál Grunda Domokos, tövisi ref. lelkész, tartott imát, a templomban Szász Domokos, egyházkerületi főjegyző, mondott emlékbeszédet. Legyen áldott az elhunyt derék férfi emléke!

A székiely miv. és közg. egylet közp. választmánya Hájós János elnökele alatt következő több gyűlést tartván, melyek utóbbikán az egylet. tiszt. elnöke gr. Kálnoky Dénes ó nagyméltósága is buzgóan részt vett — a nevezetesebb ügyek közül a következők megemlíthetők. A csik-szeredai nagy gyűlés, melynek érdekét a történelmi társulat több előkelő tagjának jelenléte is emelte, a legnagyobb anyagi és erkölcsi sikerrel folyván le, — a 4 alapítói és 84 rendes tagsági létszám-szaporulat öröndetes tudásul vétetett, s ez érdekében az Udvarhely megyei alispánhoz, továbbá Csikmegye közönségéhez és fő- és alispánjához, valamint Pócsa József háromszékmegyei főispán urhoz a gyűlés sikere emelése érdekében tett kiváló lelkes közremunkálásokért, valamint Csik-Szereda város közönségének is köszönő iratok küldetni határozattak. Tudomásul vétetett a váci kóráronó intézetbe az egylet költségén elhelyezett 3 székiely növendék magatartására vonatkozó intézeti jelentés, s a székielyesekben további intézkedés is tétetett. A Székelyföld leírását tartalmazó pályaműnek kivált a Székelyföldön minél nagyobb forgalomba hozása érdekében a vidéki választmányokhoz székielyi felhívások tétettek, — egyuttal itt is megemlítiendőknek találjuk, hogy e minden tekintetben sikerült művet az egylet tagjai 1 forintot a székielyföldi hatóságok központján, továbbá Kolozsvárt Stein könyvtárusnál és Budapesten pénztárnok Gidófalvi Istvánál 1 forintjával kaphatják; könyvtárusi utón (Budapest Káldan Frigyesnél) nem tagok 2 frtjával. A Seps-Szentgyörgyön létesítendő „első székiely szöveggyár” részvényeinek a tagok között köröztetése és másutt is forgalomba hozása elrendeltetett. 2 részvényt az egylet is aláírván. — Az idei közgyűlés az alapszabályok átvizsgálását elhatározták, a választmány kebeléből kiküldött bizottság módosítási tervezetét behatóan tárgyalta is, s a zárpont kivételével be is végezte. E tervezet a vidéki választmányokhoz fog közlekedtől kiküldetni véleményezés végett. A szabályok

módosításának, az itt-ott észlelt hégagokon kívül — legfőbb indokát azon törekvés képezte, hogy a vidéki választmányok nagyobb hatáskört nyerjenek, de e mellett saját szükségleteik fedezésére megfelelő évi dotatióban részesülhessenek, s ez uton a választmányokkal és egylettel szorosabb viszonyba és közvetlenebb érdekösségekbe juthassanak. Végül a tagsági díjakról hátralék nagyság határozott komoly intézkedést kívánván, — mielőtt az egylet az alapszabályok-adta törvényes jogát a bíróságok előtt érvényesítené, minden egyes tag abbéli hátralékának záros határidő kitűzése mellett befizetésére a központból felszólíttatni határozottat. — Tegnapelőtt a Hungáriában székiely egyleti estély atartatott, a mely a székielyföldi lakosság iránti igen nagy érdeklődéssel, de a mellett derült kedvvel s nem egy csatogó pohárköszöntés között folyt le. A társaságot kiválsan orsz. képviselők Királybágon innen és túlról, az egylet tagjai a napiságtól és irodalom nevezetesebb munkásai alkották. — R. l.

Ipar védegyeleti értekezet. Hétfőn este Budapesten az Európa disztermében bizalmas értekezet folyt le, melyben legkiválóbb fővárosi iparosok, gyárosok és nagykereskedők közül közel százan vettek részt. Az értekezet az ipar érdekében nagyfontosságú mozgalmat szándékozik indítani, s oly általános magyar iparegyesületnek létesítését határozta el, elvileg, mely a hazai ipar érdekeinek emelése felett tanácskozza, az ország összes értelmiségének hozzájárulásával oda törekednek, hogy valamennyinek egy cél felé, egy irányban való közreműködése ipari állapotunk javítását biztosítsa. A kezdeményezők fölkerésére és azok biztatására Imre miniszteri tanácsos becsatlakozott az eszme bővebb fejtegetésébe általános figyelem mellett. Főderítette a létező hiányokat, körvonaloza az ipar fölségelését célzó töendöket; javaslatokat tett az elvben elfogadott eszme gyakorlati kivitelét illetőleg és különösen hangsúlyozta, hogy ezen közeg nem szándékozik szétforgácsolni az erőket, melyek hasonló célra már egyesültek, sőt ellenkezőleg minden használható erővel és tényezőkkel számolni kíván, és nem csupán a fővárosi köröket fogja a hazafias cél támogatására fölkeríteni, hanem a vidék legnevezetesebb pontjain szervezendő egyletek által a vidéki parosok érdekeit is fölkarolván, kitűzött feladatához képest valódi általános iparegyletté válunk. Többen szólottak még hasonló értelemben a tárgyhöz, s az értekezet végre abban állapodott meg, hogy az előmunkálatok megtételét kiküldendő albizottságra bizza, mely ugy az alakuló nagygyűlésre vonatkozó egybehívások szétküldésének, valamint az alapszabályok tervezetének elkészítését eszközli. Ez albizottságba választattak: Brüll Lipót malomigazgató, Brám Miksa vasutagazgató, Hók Zsigmond nyomdaigazgató, Hüttl Tivadar porcellángyáros, ifj. Köster Fülöp kocsigyáros, Kramer Samu butorgyáros, Koller Károly udvari fényképész, Német Imre miniszteri tanácsos, Pauler Leo, a salgótarjáni vasinómeli társulat igazgatója, Schweiger Márton földbirtokos, Stéobenz Alajos gyártulajdonos, Szvetenay Miklós kamarai titkár, Thék Endre műasztalos, Weber Antal építész, Zimmermann Frigyes, az államva sutaképgyártagazgatója.

Szegeden múlt vasárnap volt a vész óta az első színi előadás. A vész előt márczius 4-én volt Szegeden az átoló színi előadás; Prielle Kornélia játszott akkor a „Permetez Esőben.” Most is, az első előadás alkalmával, Prielle Kornélia lépett fel a „Szigetvári Vértanukban.” A szegedi színház a vész alatt a menekülők menhelyül szolgált; most visszaadott rendeltetésének.

Hogy terem a magyar nótá? Cibakbázárli írják a Független Hírlapnak: Folyt a lakadalmi járában rakták a lakadalmast, a leány és legény sereg jó kedvével nem birt a özígány, notája köz egy-egy felkiáltás vegyült. A faluban a legszebb női legény, egy Boszniát, tehát nem csak Solát Baranyát látott legény ugyan csak aprózta és hegyezte. Páva tolla majd a leányok arcát érinté, majd a mestergereándt érte. A többiek elkezdtek csufolni a pávatollas legényt: „eltörök a páva tollad testvér.” A jóvendők csakugyan megtörtént a páva toll eltört. Lett nevetés. Erre a legény ezt a notát rögtönözte:

Cibakbázán az jött az újságba,

Nem tánczolunk alacsony szobába,

Alacsony a mester gereadaja

Eltörök a páva tollam szára.

Ezzel vágta ki magát a legény s most a Tisza — zugsnak ez a legfel kapottabb notája.

Teljes búnbocsánat. December 8-án lesz 25 éve, hogy IX. Pius pápa a szűz Mária szepítően fogantatásáról szóló tan dogmául jelentette a r. kath. egyház részére. Ez esetet a katolikusok akkor nagy ünnepélyességekkel fogadták világszerint, egy Magyarországon is. Egyházi körökben most több oldalról az az óhaj nyilvánult, hogy az évforduló decz. 8-án hasonló ünnepélyességgel tartassék meg. Az apostoli szék méltányolta e kívánatot s XIII. Leo pápa teljes búnbocsánatot ígért mindazoknak, kik az évfordulón és annak oktaváján a sakramentumokat fölveszik s templomban imádkoznak.

Kivándorlók. Németországi lapok szarint a vasbirodalomból tömegesen vándorol ki a nép, s legujjabban is Solingen városából és környékéből egyszerre több száz embernél ment Amerikába szerencsét próbálni de hát mit fájjon na-

künk a németek feje. Sokkal fontosabb ránk nézve az, hogy Magyarországból is sokan kívándorolnak. Így különösen Sárosmegyéből, még pedig egyenesen az éhség elől.

Hajótörött matrózok. Az „Eriebe” nevű spanyol gőzös mult hó elején kötött ki New-Orleansban és két hajóst tett partra, kik a „Sally” elsüllyedt hajóról maradtak életben. A „Sally” gőzös október 37-én a mexikói öbölben süllyedt el. A hajón levő személyzet kapitánynyal együtt a vízben lelta halálát, csupán két hajós maradt életben; egy tőredék darabon uszkáltak öt napon át minden élelem nélkül, velők volt egy macska is, mely a hajóról hozzájuk menekült. Az ötödik napon már arra gondoltak, hogy a macska vérrel csillapítsák szomjukat, de ép akkor érkezett közelükbe az „Enéique” és megmentette őket a macskával együtt.

Ez is csak Amerikában lehet. A Pacific vasut vonalán naponként egy lapot adnak ki, melynek szerkesztősége és nyomdája a postaiambulansok mintájára van berendezve. Ez a vasuti újság mindenféle híreket hoz, melyeket távirati uton küldenek utána; az anyagot fölveszi a föllelemásokon, mire aztán tovább utazik s utközben kerül sajtó alá. Az utas tehát a nagyrészt műveletlen vidéken hét-nyolc órán át benne van a civilizált világ politikai, kereskedelmi stb. életében. A lapra hét óránként lehet előfizetni, melynek utolsó száma a Sierra Nevada csucsán jelenik meg. Alig is jellemezhető jobban valami az amerikai üzleti életet.

Vakmerő ékszerlopás Párisban. Párisból írják: Fontananál, a nagy ékszerészek egyikénél a Palais-Royalban hallatlanul merész lopást követtek el. — Esti kilenc óraker egy jól öltözött személy és egy elegáns nő közeledett Fontana kirakatához s a nagy üvegtáblát egy ködbőssal betörte s azután a legértékesebb ékszerládkakat, nevezetesen gyémántsorokat, melyek közül mindegyik legalább 20,000 francot ért, kimarkolta. — A férfi és nő e tett után ellenkező irányban szaladt el. — A szomszéd boltokból többen a menekülő férfi után iramodtak s néhány száz méternyi távolságban elfogták őt. Utközben több ékszer kivett tokjából s az őt elfogni akarókat töltött revolverrel az egyik és katalániai késsel a másik kezében fenyegette. Erre rendőrgyöngők jöttek, lefegyverezték a férfit és a legközelebbi biztoshoz vezették, kinek nevét megmondani vonakodott, kijelentette, hogy 25 éves és török alattvaló. Még kevésbé akart büntetésről valamit elárulni; igen macakus viselte magát s csak a feletti sajnálkozását fejezte ki, hogy menekülés közb n elbukván, kézcusklóját fizamította ki s nem használhatta volna fegyverét. A kö, melylyel az üvegtáblát betörte, hírlapokba volt becsavarva, hogy a betörés zaj nélkül manjen végbe. Az ellopott tárgyak értéke még nincs megállapítva, de csak legkisebb részét találták megismét s először is a Palays Royalban levő szököknek minden-objét akarják kiszáritani, mert gyanítják, hogy a tolvaj szákmanának egy részét oda dobta be.

KÖZCADAZSÁG.

Kimutatás:

A kolozsvári takarékpénztár részvénytársulat 1879. november haváról.

Bevétel:

258 betét, után 89,001 frt 56 kr, visszafizetett váltók 68,847 frt 23 kr, visszafizetett előlegek 450 frt, visszafizetett jelzálogkölcsönök 314 frt 79 kr, befizetett kamatok váltó s előlegek után 1510 frt, 65 kr, illetékek 387 frt 85 kr, jelzálog-kölcsönök után befizetett kamat 2182 frt 50 kr, értékpapírok eladásából 2000 frt. értékpapírok után befizetett kamat 11,750 frt, többek számláján 5 frt, házbér az intézet saját háza után 545 frt, állam-illeték előlegek után 9 frt 25 krajczár.

Összesen 177,003 frt 83 kr.

Pénztári maradvány október 31-dikéről 232,377 frt 69 kr.

Főösszeg 409,381 frt 52 kr.

Kiadás:

Visszafizetett betétek s tőkésített kamatok 268 tétel után 105,978 frt 15 kr, betéti kamatokra 665 frt 56 kr, leszámított váltókra 59,491 frt 23 kr, előlegek értékpapírokra 2460 frt, értékpapírok vételére 1982 frt 50 kr, értékpapírok kamataira 27 frt 63 kr, tisztifizetésekre 806 frt 66 kr, kezelési költségekre 26 frt 69 kr, napi-biztosi díjakra 156 frt, aprólékos költség az intézet saját háza után 31 frt 97 kr, bérleg-illeték betéti kamatok után 16 frt 97 kr, állam-illeték előlegek után 9 frt 25 kr.

Összesen 171,552 frt 61 kr.

Pénztári maradvány november 30-dikáról 237,828 frt 91 kr.

Főösszeg 409,381 frt 52 kr.

Kolozsvárt, 1879. november 30.

Bevétel:

Pénztári maradvány október hó 31-én 8618 frt 92 kr, betétekből 1953 frt 94 kr, visszafizetett előlegekből 1180 frt — kr, leszámítottokból 1486 frt 93 kr, előlegek kamataiból 23 frt 60 kr, beirási díjakból 11 frt 80 kr, késedelmi kamatokból 38 frt 29 kr, viszeszámításból 1000 frt.

Összesen: 64,534 frt 48

Kiadás: Visszafizetett betétekre 4475 frt 70 kr, visszafizetett betétek kamataira 82 frt 16 kr, leszámítottokra 51,031 frt — kr, előlegekre 1180 frt — kr, visszafizetett viszeszámításról 1000 frt — kr, viszeszámításról 25 frt — kr, viszeszámított kamatokra 3 frt 25 kr, bérlegilletékre 9 frt 52 kr, költségekre 9 frt 31 kr, napi-biztosi díjakra 20 frt — kr, tisztí fizetésekre 150 forint.

Pénztári maradvány november hó 28-án 6548 frt 54 kr.

Összesen: 64,534 frt 48 kr.

A kalotaszegi takarékpénztár.

Távirati tudósítás a budapesti árutőzsde hivatalos árjegyzetéről decz. 1-ről.

Gabona	Faj	Ára 100 kg.	
		től	ig
		frt kr	frt kr
Buza	bánsági	13 70	14 05
	tiszavidéki	13 95	14 30
	pestvidéki	13 95	14 30
	fehértamgyei bácskai	—	—
Rozs	magyar	9 75	8 90
Árpa	itakarmány	7 20	7 60
	maláta	7 90	10 50
Zab	magyar	7 20	7 45
Tengeri	bánsági	7 70	7 75
	másnemű	7 65	7 70
Repeze	káposzta	—	—
Köles	bánsági magyar	7 75	8 —
Szóvány (Uszadék)	buza	14 70	14 75
	tavaszi szállítandó	—	—
	Szept.—Oktre szállítandó	—	—
	tavaszi szállítandó	—	—
teng.	Májusra—junira szállit.	8 80	8 90
	káposzta Aug. Szept. száll.	—	—
Szesz (ny.)	bánsági Jul. Aug. szállit.	34 1/2	36 1/2
	100 liter százalékként	—	—

HIVATALOS

ÁRFOLYAMOK

a budapesti áru- és érték-tőzsdén 1879. december 3.

Magyar aranyjárdék	95.85
Magyar vasuti kölcsön	113.50
Magyar kel. vas. államköt., I. kibocsátás	74.25
Magyar kel. vas. államköt., II. kibocsátás	85.50
Magyar kel. vasuti államköt., 1876. évi	77.50
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	108.75
Magyar szőlődezsma váltásji kötvény	88.50
Magyar földterhermentesítési kötvény	88.—
Magyar földterherment. kötvény záradékkal	86.—
Temes-bánati földterhermentesítési kötvény	86.50
Temes-bánati földterherm. kötv. záradékkal	84.—
Erdélyi földterhermentesítési kötvény	84.50
Horváth-szalvan földterhermentesítési kötv.	—
Osztrák járadék papírban	68.60
Osztrák járadék ezüstben	70.50
Osztrák járadék aranyban	81.—
1860-iki államsorsjegyek	129.50
Osztrák-magyar bankrészevény	840.—
Osztrák hitelintézet-részevény	260.—
Magyar hitelbank-részevény	281.50
Érdst	—
Cs. és kir. arany	5.51
20 frankos arany	9.21
Német birodalmi márka	57.65
London (3 havi váltókért)	116.60

EMILE JONAS operetteje.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Bérlet

59-ik szám.

Kolozsvárt, csütörtök, 1879. decz. 4-én.

HÁROM CSÖRÜ

B A C S A.

3 felvonásban. Irta: Moinon. Rend. Bokodi.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:

Békésy Károly.

A brassói általános

nyugdíjazási intézet,

egy a társadalom minden rétegében és osztályában bizalommal fogadott és igénybe vett intézet, mely minden koru és nemű embernek gondozását és ellátását célozza, ennél fogva a t. cz. közönségnek jelen lapunkban az erre vonatkozó hirdetményt legnagyobb pártolással ajánljuk, miszerint kívánatos, hogy minden komolyan gondolkodó saját és övének jövője iránt aggódo ember, ezen jótekonny intézetnél biztosítékot keresen mindennemű balsors és eshetőség ellen, a maradandó jólét egyedüli biztosítékát képező nyugdíjban, melyért az élvezete jogosított nők és gyermekek, egykoron jövőjüket emléktől áldják, mert mi gyakran lehet, egy szükség-forint, kivált a hanyatló agykorban az egyetlen mentő, melyet ez intézet akkor is ad, ha netán a nyugdíjast minden egyéb támogatása elhagy, mivel a nyugdíjazás el nem adható, el nem zálogosítható, el nem vesztendő és el nem lopható, hanem az élet viszonyosságaival szemben legbiztosabb vagyonként képviselő élet-hossziglan való, évről-évre növekedő jövedelem!!!

Érdekes az id. Heckscher Samu hamburgi bankárnak mai számunk hirdetési rovatában megjelenő szerencse jelentése. Ezen bankház az e vidéken nyert összegeket pontos és titokban kifizetése által oly jó hírnevet szerzett magának, hogy e helyen ezen mai hirdetésre mindenkint figyelmessé teszünk.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú magy. kir. pénzügyminiszterium f. év október 23-án kelt 61,524 számmal meghagyása folytán, alólírott Igazgatóság részéről, az 1880-dik évre szükségelendő 1500 köbméter 1 méter hosszú kemény usztatatlan száraz hasábos tűzifa szállítása iránt, ezennel versenytárgyalás nyitottatik, — melyhez az írásbeli, 50 kros bélyeggel és 10% bántpénz letételéről szóló pénztári nyugtával ellátott és lepecsételt — ajánlatok a kolozsvári magy. kir. dohánygyári Igazgatóságnál legkésőbb

1879. évi december 10-én délelőtt 11 óráig

benyújtandók.

A szállítási és ajánlati feltételek a gyári irodában, a rendes hivatali órák alatt mindennap megtekinthetők.

A magy. kir. dohánygyári Igazgatóságtól.

Kolozsvárt, 1879. december-hó 2-kán.

(434) (1—5)

Bokros Ádám

Kolozsvárt,

Ajánlja fűszer- és vaskereskedését, különösen a Saisonnak megfelelő dűsan ellátott

Koresolya Raktárát

még pedig:

Hálifax ára 4 frt 50 kr.

ugymind egyéb szíjazott és szíjűklküli fajtáit a legjutányosabb áron.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Főnyeremény esetleg 400,000 márká.

Szerencse-hirdetés.

Meghívás részvevésre a hamburgi államtól biztosított nagy pénzkiosorolás nyeremény-esélyeiben, a melytől 8 millió 900,000 márkán felül

biztosan nyerhetni.

Ezen előnyös pénzkiosorolás nyereményei, mely tervszerűleg 94,000 sorsjegyet tartalmaz, a következők:

a legnagyobb nyeremény esetleg (388) (10—10)

400,000 márká,

Díj	250,000 márká	6 nyer. á	4000 márká
1 nyer. á	150,000	65 nyer. á	3000
1 nyer. á	100,000	218 nyer. á	2000
1 nyer. á	60,000	12 nyer. á	1500
1 nyer. á	50,000	2 nyer. á	1200
2 nyer. á	40,000	631 nyer. á	1000
2 nyer. á	30,000	773 nyer. á	500
5 nyer. á	25,000	950 nyer. á	300
2 nyer. á	20,000	26,460 nyer. á	138
13 nyer. á	15,000	3900 nyer. á	124
1 nyer. á	12,000	70 nyer. á	100
24 nyer. á	10,000	7800 nyer. á	94 és 67
5 nyer. á	8,000	7850 nyer. á	40 és 20
2 nyer. á	6,000	s már kevés hó alatt 7 osztályban fognak	
64 nyer. á	5000	biztosan eldől.	

Az első nyereményhúzás hivatalosan f. é. december 10 és 11-re van megállapítva s erre

az egész eredeti sorsjegy ára csak . . . 3 frt 50 kr. o. ért.

a fél eredeti sorsjegy ára csak . . . 1 frt 75 kr. o. ért.

a negyed eredeti sorsjegy ára csak . . . — frt 88 kr. o. ért.

s ezen az államtól biztosított eredeti sorsjegyek (nem tiltott ígérvények) az ár beküldése, vagy utánvétele mellett általam a legelőnyösebb vidékekre bérmentesen küldetnek meg.

Minden részvevő eredeti sorsjegye mellett megkapja a hivatalos pecséttel ellátott eredeti tervet ingyen, hűzá után pedig a hivatalos nyeremény-lajstromot felhívás nélkül.

A nyeremények kifizetését, vagy elküldését a résztvevőnek egyenesen, pontosan és szigorú titoktartással eszközölöm.

Megrendelések egyszerűen postai utalvánnyal, vagy ajánlott levélben tehetők

Körem tehát megrendelésekkel bizalmasan fordulni a következő czéghoz:

id. HECKSCHER SAMU,
bankár és váltó-irodája Hamburgban.

TÉLI IDÉNYRE.

Divatárunkban, női készruháknak és felöltőkben legnagyobb választék

ORELLI HUGO

divatáru raktárában Kolozsvárt

főter 17 szám.

LEGUJABBAN MEGÉRKEZTEK:

- 10,000 méter szőr és posztó női-ruha kelme
- 6000 " fehér és színes parchet és kálmuk
- 5000 " legjobb mosó karton és háziszőttes
- 2000 " Fekete Terno
- 1500 darab különböző hárász kendők és belépők
- 1000 " szalegok és ruha díszek
- 500 pár brúnél és bőr-czipők
- 150 darab kész női és gyermek köntös
- 600 " különböző alakú téli felső és köppený

Pipere czikkokban és rövid árúknak legnagyobb választék.

Miederekből gyári raktár darabja 80 krtól 5 firtig.

Ezeket kívül: női kalapok, férfi és női fehérműk, paplanyok, kitűnő schifonok, nagy mennyiségű nyakkendők, s minden e szakmába vágó czikkok feltűnő jutányos árban kaphatók.

Kivánatra: 24 óra alatt műtermemben egy női ruha a legelőgánsabbul elkészítettetik.

A n. érd. közönség becses pártfogását kérve

(387) (6—8) tisztelettel: **A FENNEBBI**

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetem Könyvtár - Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Capsules de Matico de Grimaud & Cie Pharmaciens à Paris.

Matico-készítmények

Grimault és társa párisi gyógyászati készítmények.

Ezen gyógyszernek legbiztosabb sikert nyújtanak a t. kár s mindenemű idült és idülténi nyálkás kifolyás gyógykezelésénél; következésképpen léteznek:

1. **Matico befeeskenő** Grimault és társától, mely husz év óta legnépszerűbb gyógyszernek tekinthető a legmakacsabb nyálkás folyások ellen.
2. **Matico-millyék** Grimault és társától, melyeket a gyomor megterhelése nélkül élvezhetni, mert a gabnátápanyag-lemez csak a végbélbe jutáskor oldvad fel.

Főraktár **Bécsben:** Nagyban szállításra Raabe Brunónál, Bäckstrasse 1. Róder Pülöpnél, Wiustrasse 15. — Főraktár: Magyarországra nézve **Török József** gyógyszerésznél Budapesten. — **Kolozsvárt:** **Wolf J. és Dr. Hintz Gy.** gyógyszerész utraknál.

(433) (1—3)

brassói általános nyugdíj-intézet,

mely 1844-ben alakult,

s az 1878 évi zárszámla szerint jelzálogilag biztosított

1.177,862 frt 42 kr. osztr. ért.

tökével bir,

mely az összes tagok kizáró tulajdona,

mindenkinek éltesszű, évenként növekedő nyugdíjt biztosít, alapszabályai értelmében s belépésre hí fel.

Sokan vannak, a kik dűsan aratják, a mit gondos szeretet vetett el számukra; — sokak, a kiknek egyetlen reménysugara még csak a brassói nyugdíj-intézet, a kik jobb időkben létesítettek egy gazdag intézményt, mikor még senki sem sejtette a sorsot, — mely ma öket a legnagyobb nélkülözések ellen megóvjá; s hány esetben nem óvhatták volna meg a legnagyobb nyomortól vagyoni állásukhoz mért intézmény által sok családban a szülők gyermekeit!

Szülők, a kik szívóken bordonak gyermekeik jólétét, — férjek, a kik nem közönyösek nejeik egykori sorsa iránt, — végre mindenki, a ki komolyan gondol a bizonytalan jövőre, siessenek s vagyoni állásuknak megfelelőleg lépjenek a brassói nyugdíj-intézet tagjai sorába.

A lefolyt 34 év alatt **588,578 frt és 17 kr.** fizettetett ki a tagoknak nyugdíj czímen.

Új berendezéseket és évi járulékokat elfogad, s óhajtott felvilágosításokat szóval, vagy írásban nyújt a brassói nyugdíj-intézet igazgatósága Brassóban és ennek vidéki ügynökei és felügyelői.

Brassó, november-hó 1879.

A brassói általános nyugdíj-intézet igazgatósága.

NE. Azon t. cz. tagok, a kik idei járul ékaikkal még hátrálékban vannak, kéretnek, hogy azok befizetésével annál inkább siessenek, mert a fizetés elmulasztása esetén az alapszabályok 19-dik §-ának hátrányos következményei fognának érvénybe lépni.

Kolozsvári képviselő Reményik L. és fia

A LEGOLCSÓBB

TÚZIFA

van a gőzfavágónál Kolozsvárt, a vasut mellett, a hol is

4 KÖBMETER EGY ÖLBE RAKVA

	Hasáb.	Kurtára felapritott
I-ső rendű bűkkfa	12 frt — kr.	13 frt 60 kr.
II-od " tölgy és bűkkfa	11 frt 20 kr.	12 frt 60 kr.
III-ad " hántott fa és más	9 frt 60 kr.	

a házhoz szállítva árultatik.

A valódi 4 köbméteres ölek és ezeknek tömött rakásáról saját raktári helyiségben meggyőződést szerezhetni. Ha pedig a t. vevő azt kívánja, hogy a fa lakásán is öibe rakassék, akkor ölenként még **25 kr.** felülfizetendő.

Megrendelések elfogaditának Vogel Károly ur ízeletében, valamint lakásonon: fapiacz-sor 2. számú háznál. (347) (10—*)

szENTJÁNOSI FERENCZ.

Megjelent és Kolozsvárt

STEIN JÁNOS

m. k. egyetemi könyvkiadó s könyv- és zeneműárusnál

k a p h a t ó:

Toldi szerelme.

Elbeszélés

tizenkét énekben.

Irta **ARANY JÁNOS.** Ára 2 frt 50 kr.

Élményeim.

Nehány lap 1825-től 1852-ig terjedő nyilvános pályám napló jegyzeteiből.

Irta **WIRKNER LAJOS** m. k. udv. tanácsos.

Ára 2 frt 50 kr.

A római királyság eltörlése és a köztársaság megalapítása.

Irta dr. SCHILLING LAJOS, egy magántanár.

Ára 40 kr.

A magyar történet bütfői az Árpádok korában.

Irta dr. MARCZALY HENRIK Ára 1 frt 20 kr.

DURUY VICTOR Világtörténeleme.

Átdolgozta és Magyarország történetével bővítette dr. BALLAGI ALADÁR.

Ára 3 frt.

Bevezetés a mennyileges vegyelemzés módszerébe.

Felsőbb tanintézetek számára, valamint magánhasználatára.

Irta dr. RING Ármin. Ára 60 kr.

A Gymnasiumi és Reáliskolai új Tantervek.

Ára 20 kr.

LES FEMMES SAVANTES de MOLIÉRE.

Magyarra fordította GREGUSS ÁGOST

Ára 80 kr.

A Faiskolakezelés és Gyümölcsfatenyésztés kézikönyve.

A magyar kisbirtokosok számára.

Irta dr. NYÁRY FERENCZ. Ára 60 kr.

MOLIÉRE TUDOS NŐI.

Fordította ARANY LÁSZLÓ. Magyarázta GREGUSS ÁGOST.

Ára 80 kr.

BÜTTNER LINA.

Egy rút kis leány története.

Ára 1 frt 20 kr.

Bélyeg és Illeték—Szabályok,

a legujabb időig terjedő törvények és kormányrendeletek szerint.

Átdolgozta dr. MARISKA VILMOS királyi jogakadémiai tanár.

Második javított kiadás. Ára 1 frt.

Külügyek és Belügyek.

Egy Conservativtól. Ára 30 kr.

Francia — Magyar és Magyar — Francia Szótár.

Szójegyzék és nyelvtani megjegyzések a francia akadémia, Bescherelle és a legjelesebb francia szótárírók után.

Szerkesztette POKORNY JENŐ ARMIN. 3. 4 füzet, füzetenkint 30 kr.

Az Államszámviteltan Kézikönyve.

Különös tekintettel a hazai és közöslügyi számviteli rendszerekre.

Második bővített kiadás.

Irta KASTÓWSZKY JÁNOS. Ára 3 frt.

Sigmund Keszler's LEXIKON

Sämtlicher gerichtlich protocollirten Firmen der zur h. Stephanskronen gehöriren Länder. Ára 5 frt.

Oklevelészeti Naptár.

(Calendarium Diplomaticum.)

A középkori, főleg hazai okleveleken előforduló kelték meghatározására dolgozta és összeállította TORMA JÓZSEF.

A szerző halála után kiadta TORMA KÁROLY. Ára 2 frt.

Olcsó könyvtár:

Szerkeszti GYULAI PÁL.

89 sz. A jövő Nemzedéke.

Regény. Irta Lord Lytton Bulwer Edvard.

Angolból fordította FAY J. BÉLA. Ára 40 kr.

90 sz. A Normandiai Penelope.

Regény. Irta KARR ALFONZ. Franciaából fordította FAY J. BÉLA.

Ára 50 kr.

91 sz. Esmék Magyarország története Philosophiájához.

Irta PULSZKY FERENCZ. Ára 30 kr.

92 sz. A Pápaság.

Irta MACAULAY T. B. Ára 20 kr.

Héber-Magyar teljes Szótár.

Irta POLLAK KAIM fővárosi tanító. 1-ső füzet. Ára 40 kr.

Történelmi könyvtár:

63. füzet. Erzsébet, angol királynő és kora.
Irta dr. Lázár Gyula. Ára 40 kr.

64. füzet. Az Ozman birodalom fénykora és hanyatlása.
Irta dr. Lázár Gyula. Ára 40 kr.

65. füzet. Khina és Japán. Történelmi és művelődési rajz.
Irta dr. Lázár Gyula. Ára 40 kr.

66. füzet. A népvándorlás története.
Irta dr. Lázár Gyula. Ára 40 kr.

67. füzet. II-ik Lajos és kora.
Irta Áldor Imre. Ára 40 kr.

68. füzet. Béla s a Tatárjárás.
Irta Áldor Imre. Ára 40 kr.

Két szép hámos ló

(429) (kancza) 6 évsek, (2—3)

1 kocsi, 1 szekér és 2 hám eladó.

Értekezhejni kül-monostorutca 24. sz. alatt a házfelügyelőnél.

HUTFLESZ KÁROLY

(42) KOLOZSVÁRT, (47—*)

megvásárol mindennemű magyar és osztrák állampapírt, sorsjegyet, arany- és ezüst pénzemeteket, s leszámítol escomptírt) mindenféle nyereményeket és szelvényeket 3 hóval a lejáratú idő előtt, s ezekből minden bel- és külföldi helyeken történendő bármily összegű fizetéseket.

AJÁNlja DÚSAN ELLÁTOTT

FÜSZERTÁRÁT, BÖRKERESKEDÉSÉT,

ugy saját gőz- (henger)- malmi

LISZTEIT,

ugy szintén kitűnő minőségű

fagygyugyertya és szappan-gyártmányait.